

Tytuł scenariusza: : CoResolve – Youth Speaks

Autorka scenariusza: Małgorzata Borowska

Etap edukacyjny: II i III

Krótki opis scenariusza: Scenariusz poświęcony jest metodzie rozwiązywania sporów i podejmowania decyzji wypracowanej przez Deep Democracy Institute. Korzystają z niej m.in. szkoły w Południowej Afryce, Australii, Holandii i Szwecji. Po pierwsze, po to, by rozwiązywać trudne sytuacje – w gronie rówieśników, zespole projektowym, czy społeczności szkolnej. Po drugie, po to, by w bardziej demokratyczny i angażujący wszystkich sposób dyskutować ze sobą lub podejmować rozmaite klasowe/skolne decyzje.

Czas trwania: 45 min

Pytania kluczowe

- Jak przeprowadzić dyskusję na tzw. trudny temat – w sposób, który angażuje wszystkich?

Cele lekcji

- Będziesz w większym stopniu rozumieć, skąd bierze się spór/konflikt, jakie są jego źródła i konsekwencje dla grupy – w tym zespole klasowego/skolnego
- Będziesz potrafił/a poprowadzić w parach rozmowę (debatę/spór), która podejmuje temat różnicy zdań między dwoma stronami (np. członkami/członkiniami klasy, zespołu projektowego)

Kryteria oceny:

- Zrozumiesz, skąd się biorą trudne tematy/spory w grupie
- Doprowadzisz do porozumienia lub/i podjęcia decyzji w zespole klasowym, w przypadku różnicy zdań
- Zadbasz o większe zrozumienie w zespole projektowym/skolnym

Metody

Lekcja zawiera metody warsztatowe – wszystkie stanowią część CoResolve Youth Speaks. Jest to tzw. Chodzony i Debata w parach. Uczestnicy pracują w parach i dużej grupie.

I. Wprowadzenie [10 min]

[Uwaga techniczna: prowadź zajęcia w sali, w której osoby uczestniczące siedzą tak, by mogły widzieć się nawzajem – wokół wspólnego stołu lub w kręgu. W pierwszej części zajęć będzie ci również potrzebne miejsce, w którym wszystkie osoby uczestniczące w warsztacie będą mogły swobodnie poruszać się po sali.]

1. Cele warsztatu. Rozpocznij zajęcia ze wszystkimi osobami siedzącymi w kręgu. Powiedz, że dzisiejsza lekcja będzie poświęcona lepszemu komunikowaniu się w klasie/zespole projektowym/samorządzie (w zależności od tego, kto uczestniczy w zajęciach). Powiedz też, że uczestnicy i uczestniczki zajęć poznają taką metodę rozmawiania na trudne tematy, z której będą mogli korzystać samodzielnie w parach – jeśli będą czuli taką potrzebę. Zapewnij, że o tym, jakie tematy/kwestie zostaną poddane dyskusji, zdecydują uczestnicy zajęć.

2. Rundka początkowa: „Zamelduj się”. Zaproponuj, żeby wszyscy chętni, zabrali głos w dobrowolnej „rundce” głosów. To pozwoli ci zorientować się, jaka atmosfera panuje w grupie, z jaką myślą/energiją/uczuciami uczestnicy i uczestniczki zaczynają zajęcia.

II „Chodzony” (soft shoe shuffle) [15 min]

Aby wybrać temat do dalszej pracy, zaproponuj „Chodzonego” – inaczej Dialog Dynamiczny. Chodzony to rozmowa na stojąco, która pozwala na to, aby wszyscy mogli się w nią zaangażować.

Instrukcja. Rozpocznijcie stojąc w kole. Powiedz, że zbierzecie teraz opinie na zaproponowany trudny temat. Zadać grupie pytanie, na które chcesz uzyskać odpowiedzi. Dyskusję może zacząć dowolna osoba – dając krok do przodu, (wyłamując się z koła) i wygłaszając jakąś tezę/stwierdzenie w odpowiedzi na zadane przez osobę prowadzącą. Pozostałe osoby okazują, że zgadzają się z tym stwierdzeniem przysuwając się do mówiącej/-ego lub że się z tym nie zgadzają, odsuwając się. Kolejne osoby występują z koła, aby wyrazić swoje opinie (Uwaga! Niekoniecznie w odniesieniu do tego, co już padło tylko do głównego pytania), a reszta grupy przesuwa się dołączając do tych, z którymi się zgadzają. Jeśli dana osoba nie zgadza się z żadnym z zaprezentowanych stanowisk, może w dowolnym momencie odsunąć się od grupy, zająć wolną przestrzeń i wyrazić własny pogląd. W tym przypadku inne osoby wyrażają swoje poparcie dołączając do niej/niego.

Powiedz uczestnikom i uczestniczkom, że zaletą, a nawet wymaganiem tej metody jest **możliwość zmiany zdania**. Można wyrazić pewną opinię i stanąć po jednej stronie, a za chwilę zmienić zdanie, powiedzieć coś zupełnie przeciwnego i stanąć po stronie przeciwnej.

Wskazówki dla osoby prowadzącej.

- ZACHĘCAJ uczestników i uczestniczki do dowolnego poruszania się między grupami.
- Odwiedź osoby od używania/stawiania pytań.

Zakończenie. Pracę „Chodzonym” zakończ wtedy, gdy tylko rozpoznasz, że w Chodzonym jakaś kwestia powraca w wypowiedziach, a opinie wokół niej są spolaryzowane – zakończ aktywność i zaproponuj uczestnikom debatę (zadbaj o neutralny ton, bez fanfarów). Wyłowiliście bowiem trudny temat, którym powinniście się zająć: to on powoduje napięcie w grupie, choć nie jest to wypowiedziane wprost. Jeśli go jednak „przegadacie” (zajmiecie się nim w debacie zgodnie z instrukcją CoResolve) – macie szansę na głębsze zrozumienie tematu i zmniejszenie wywołanego nim napięcia.

IV. Debata w parach [25 min]

Wprowadzenie. Wyjaśnij młodzieży, na czym będzie polegać debata. Instrukcja do tego, co będzie się działo powinna być precyzyjna, żeby zbudować poczucie bezpieczeństwa konieczne do uczestniczenia w niej.

Możesz powiedzieć: „Przed chwilą kilkakrotnie powróciła kwestia X, zajmiemy się nią w debacie. [Dla przykładu będziemy w scenariuszu posługiwać się kwestią „dobrych relacji w szkole” – red.]. Debatę urządzimy z dwóch powodów: po pierwsze dlatego, żeby dowiedzieć się czegoś głębszego o tej kwestii i o nas samych, po drugie: po to, żeby pozostać ze sobą w relacji”.

Krok 2. Debata

1. Nazwij strony debaty. Używając naszego przykładu możesz powiedzieć „W debacie głos będą miały dwie strony. Jedna będzie mówiła „powinniśmy bardziej dbać o dobre relacje w szkole”, a druga „nasze relacje są w porządku – nie powinniśmy o nie bardziej dbać”.

2. Wprowadź przebieg. Każda ze stron będzie miała czas na wypowiedzenie wszystkiego, co uważa za ważne. Najpierw wypowiemy wszystko, co jest do powiedzenia po JEDNEJ ze stron, a dopiero potem – PO DRUGIEJ. Strony nie będą sobie przerywać.

3. Pozwól uczestnikom dobrać się w pary. Ponieważ będą oni/one pracować samodzielnie, przedstaw kroki debaty na flipczarce, tablicy lub slajdzie i pozostaw w widocznym miejscu, by osoby uczestniczące mogły się do nich odwoływać.

4. Zasady bezpieczeństwa. Jeśli proponujesz parom/grupie debatę, która ma służyć omówieniu tematu „mniejszego kalibru”, np. dylematu, czy organizować w szkole dyskusyjny klub filmowy możesz pominąć zasady bezpieczeństwa. Zakładamy jednak, że możesz chcieć użyć CoResolve w przypadku grupowego konfliktu lub różnicy zdań, któremu towarzyszy lęk i obawa utraty relacji. Wówczas możesz powiedzieć: „Decydujemy się na tę debatę/spór, ponieważ

- Każdy z nas widzi świat z innej perspektywy. Jedni lubią przerwy na świeżym powietrzu, inni wolą usiąść na parapecie i pogadać z przyjaciółmi – każdy z nas ma unikalne spojrzenie na świat. Każde spojrzenie jest właściwe. W trakcie rozmowy będziemy pamiętać o tej zasadzie.
- Nie będziemy prowadzić tej rozmowy, by wygrać, ale by pozostać w relacji – móc ze sobą przebywać, uczyć się od siebie, współpracować. Relacja jest ważniejsza od posiadania racji.

5. Czas na debatę w parach. Daj uczniom/uczennicom czas na zrealizowanie tego kroku.

Krok 3. Ziarno prawdy

Instrukcja. Gdy pary skończą debatować, powiedz uczniom: Z dużym prawdopodobieństwem w trakcie debatowania padło coś, co do Was indywidualnie trafiło – było nowe albo prawdziwe dla Was. Mogliście to odczuć fizycznie: skrzywić się, zaczerpnąć powietrza, poczuć ukłucie w brzuchu. Poszukajcie czegoś, o czym możecie powiedzieć: „wow!”, „auć!” albo „ojej!”. To „ziarno prawdy” – wasza autorefleksja na trudny temat. Odpowiedzcie na dwa pytania:

- Co do Was trafiło?
- Z czego zdaliście sobie sprawę?

Uwaga! Każda z osób powinna na tym etapie być w stanie sformułować odkrywczą myśl/refleksję dotyczącą danej kwestii – jeśli nie jest w stanie, to znaczy, że Krok 2. nie przebiegł pomyślnie.

Krok 4. Decyzja na podstawie „ziaren prawdy”

Teraz zadecydujcie (każda z osób indywidualnie), co chcecie zrobić w sprawie, której dotyczy „ziarno prawdy”. Dokończcie zdanie: „Od teraz będę...”.

Decyzja powinna być prosta do podjęcia, choć może być drobna. Obydwie osoby powinny czuć, że decyzja im „pasuje” lub popycha trudną sprawę do przodu. Decyzja, która przychodzi wam do głowy może się różnić od tego, jakie mieliście o niej wyobrażenie, przystępując do rozmowy – może w ogóle dotyczyć kwestii, która wydaje się różna od wyjściowej (o tym, dlaczego tak jest, piszemy w części dotyczącej teorii stojącej za CoResolve).

V.b. Podsumowanie: Wymeldowanie lub Chodzony [5 min]

Podsumowaniem warsztatu CoResolve jest zwykle Wymeldowanie. To dobrowolna rundka, w której osoby krótko podsumowują (głównie dla siebie, choć na głos), z czym kończą. Zadaj takie pytanie lub inne, podobnie otwarte, na które łatwiej jest odpowiedzieć: z jaką myślą kończą; z jaką refleksją; co im teraz, pod koniec, towarzyszy. Nie pytaj, czego się dzisiaj nauczyły. Daj osobom czas na zastanowienie się, czy chcą się wypowiedzieć, zachęcaj, ale nie wywołuj do odpowiedzi.

Możesz też zakończyć krótką rundą Chodzonego – z tym samym otwartym pytaniem.